

Broj: 01-LVII-1116/02

Datum: 10.07.2002.

VLADA REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA

PREDMET: Ispravljanje pogrešno upisanih podataka o vlasnicima
akcija privatizovanih preduzeća

I - Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je dajući rješenja za osnivanje privatizacionih investicionih fondova društvima za upravljanje privatizacionim investicionim fondovima, ukazala na neodrživost upisa u sudski registar akcionarskih društava nastalih u postupku svojinske transformacije u dijelu koji se odnosi na vlasništvo akcija. Naime, prilikom upisa promjene državnog kapitala u preduzećima, registarski sudovi su po prijavi preduzeća i na osnovu Obavještenja Direkcije za privatizaciju Republike Srpske, **kao vlasnike akcija** privatizovanih preduzeća, upisali društva za upravljanje PIF-ovima, a ne same PIF-ove. Više puta je ukazivano na neosnovanost i nezakonitost ovakvog upisa, jer je to suprotno:

- članu 3. Zakona o privatizacionim investicionim fondovima i društvima za upravljanje privatizacionim fondovima, prema kome se FOND osniva radi prikupljanja vaučera i njihove zamjene za akcije u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima i ovog zakona i članu 48. Zakona o privatizacionim investicionim fondovima i društvima za upravljanje privatizacionim fondovima, prema kojem FOND ulaže prikupljene vaučere u kupovinu akcija i stiče vlasništvo nad akcijama preduzeća;

- članu 38. Zakona o privatizacionim investicionim fondovima i društvima za upravljanje privatizacionim fondovima, prema kojem osnovni kapital FONDA čini procijenjena vrijednost svih prikupljenih akcija u postupku prikupljanja i zamjene vaučera;

- članu 38. Pravilnika o uslovima i postupku za osnivanje privatizacionih investicionih fondova i društava za upravljanje privatizacionim fondovima, prema kojem FOND (*a ne društvo*) investira vaučere u preduzeća koja se privatizuju putem vaučer ponude, te da FOND (*a ne društvo*) može posjedovati najviše 20% akcija preduzeća;

- članu 10. stav 2. Pravilnika o uslovima i postupku za osnivanje privatizacionih investicionih fondova i društava za upravljanje privatizacionim fondovima, prema kojem se "vrijednost osnovnog kapitala FONDA određuje na osnovu odobrenih rezultata vaučer ponude od strane Direkcije za privatizaciju Republike Srpske."

- indirektno i članu 46. stav 1. alineja 5. Pravilnika o uslovima i postupku za osnivanje privatizacionih investicionih fondova i društava za upravljanje privatizacionim fondovima, u kojem stoji da je društvo obavezno da napravi "pregled emitenata čije se akcije sa pravom glasa nalaze u portfelju FONDA (broj akcija i njihovo učešće u ukupnom broju akcija pojedinog emitenta) "

2

- članu 26. Pravila vaučer ponude (Službeni glasnik Republike Srpske broj 33/98), jer je utvrđeno da se "rezultati vaučer ponude izračunavaju pojedinačno . . . i pokazuju koliko akcija preduzeća pripada svakom ponuđaču, srazmjerno uloženom broju vaučera u isto. " Ovo je u vezi sa članom 48. Zakona prema kojem FOND, kao ponuđač, ulaže vaučere u preduzeća, a ne ulaže ih društvo;

- članu 3. Uputstva o načinu procjene vrijednosti prikupljenih akcija privatizacionog investicionog fonda («Službeni glasnik Republike Srpske broj 55/01), prema kojem je FOND stekao akcije po osnovu ulaganja vaučera.

Imajući u vidu navedene propise, Komisija je po pravu nadzora, naložila društvima za upravljanje PIF-ovima da pokrenu postupak da se u svim evidencijama koje vode nadležni organi (Direkcija za privatizaciju, registarski sud, Centralni registar hartija od vrijednosti), umjesto društva, upiše naziv fonda, kao vlasnika akcija, čime se štite interesi investitora - akcionara fonda.

II - Prilikom nekoliko sastanaka održanih sa predstavnicima Vlade Republike Srpske, Direkcije za privatizaciju i registarskih sudova, predstavnici Komisije za hartije od vrijednosti ukazivali su na potrebu da se izvrše ispravke i brišu društva kao vlasnici akcija privatizovanih preduzeća, a upišu fondovi. Ne znamo iz kojih razloga Direkcija za privatizaciju ne želi da izvrši ispravku u svojim dokumentima koji su poslužili prilikom upisa u sudski registar. U cilju zaštite akcionara fondova, Komisija je bila primorana donijeti rješenje broj 01-011-1058/01 od 26.12.2001. godine. Tim rješenjem Komisija je svim društvima za upravljanje PIF-ovima koji su u sudskom registru i Centralnom registru upisani kao vlasnici akcija preduzeća emitovanih u postupku vaučerske privatizacije, ZABRANILA raspolaganje tim akcijama.

III - Na osnovu uvida u određen broj dokumenata koje je Direkcija za privatizaciju izdavala u postupku obavještanja o izvršenoj privatizaciji, može se konstatovati:

- Obavještenje o izvršenoj privatizaciji dostavljeno je preduzećima i ima sedam kolona:

1. Interni dioničari,
2. Vaučer ponuda,
3. Penzioni fond,
4. Fond za restituciju
5. Gotovinske prodaje,
6. Državni kapital,
7. Trajni ulozi.

Za svaku od sedam navedenih grupacija, naveden je:

- procenat učešća u ukupnom kapitalu,
- vrijednost kapitala na dan 30.06.1998.
- broj akcija koji pripada grupaciji.

Ova obavještenja su protokolisana u Direkciji, imaju pečat i potpis direktora Direkcije. Nema nikakve napomene da bilo koji drugi dokument ili sadržaj, čini sastavni dio tog Obavještenja. Ovo je bitno, jer je preduzećima uz Obavještenje dostavljana i Lista akcionara u preduzeću. Ova Lista sadrži podatke o: akcionarima (fizičkim i pravnim licima), procentu učešća u ukupnom kapitalu i broju akcija koje pripadaju svakom akcionaru. Lista akcionara je urađena na memorandumu Direkcije za privatizaciju, ali nije potpisana ni ovjerena pečatom, mada postoji mjesto za to, koje je ostalo bez potpisa i pečata. U tim Listama kao vlasnici akcija navedeni su društva za upravljanje PIF-ovima, a ne sam PIF, kako bi to trebalo po naprijed navedenim propisima. Takođe, u Listi akcionara nema napomene da je Lista sastavni dio Obavještenja o izvršenoj privatizaciji.

IV - Uz prijavu za upis svojinske transformacije u sudski registar, preduzeća su prilagala i isprave koje su dobili od Direkcije. U obrascu za registraciju - prilog broj 2. bilo je slučajeva da su kao vlasnici akcija upisana društva za upravljanje PIF-ovima, a ne PIF. Kada je ukazano na neosnovanost ovakvog upisa, sudovi su se pozivali na priložena dokumenta koja je preduzećima dostavila Direkcija.

V - Kao razlog zbog čega su u Listi akcionara navedena društva za upravljanje PIF-ovima, a ne sami PIF-ovi, predstavnici Direkcije navode da u vrijeme izdavanja Liste, PIF-ovi nisu imali pravni subjektivitet, tj. da nisu registrovani kod registarskog suda. Osnovanost ovakvog razloga bi se mogla razmotriti, da u istim Listama akcionara nije naveden Fond za restituciju, koji takođe nema pravni subjektivitet, niti se zna kada će ga imati. U svojoj argumentaciji, Direkcija navodi da je za razliku od PIF-a, Fond za restituciju definisan zakonom, pa da nije od pravnog značaja to što nije registrovan.

Stoga je značajno uporediti pravnu regulativu koja se tiče ova dva fonda. Fond za restituciju se pominje samo u članu 26. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98), u kome stoji:

U postupku privatizacije preduzeće prenosi deset procenata akcija državnog kapitala na Fond penzijsko-invalidskog osiguranja i PET PROCENATA NA FOND ZA RESTITUCIJU. Preduzeća iz člana 7. prenose do deset procenata akcija državnog kapitala na Fond penzijsko-invalidskog osiguranja i DO PET PROCENATA NA FOND ZA RESTITUCIJU. I to je sve što se tiče regulative o fondu za restituciju, pa se ne može se reći da je njegovo osnivanje i postojanje regulisano.

Na strani regulative privatizacionih investicionih fondova stoje:

1. Zakon o privatizacionim investicionim fondovima i društvima za upravljanje privatizacionim fondovima,
2. Pravilnik o uslovima i postupku za osnivanje privatizacionih investicionih fondova i društava za upravljanje privatizacionim fondovima
3. Uputstvo o načinu procjene vrijednosti prikupljenih akcija privatizacionog investicionog fonda.

Na osnovu takve detaljne regulative, došlo je do osnivanja društava za upravljanje privatizacionim investicionim fondovima, koja su po članu 27. tražila i dobijala odobrenje Direkcije za privatizaciju za učešće u vaučerskoj privatizaciji. Nakon toga društva su objavljivala prospekt svog fonda i prikupljala vaučere tako što su građani - vlasnici vaučera potpisivali izjave o upisu akcija FONDA prenosom svojih vaučera. Vlada Republike Srpske je donijela Odluku o određivanju minimalnog broja vaučera za osnivanje privatizacionog investicionog fonda i odredila da je to milion vaučera. Po članu 33. Zakona o privatizacionim investicionim fondovima i

društvima za upravljanje privatizacionim fondovima, Direkcija je dužna objaviti u sredstvima javnog informisanja broj vaučera koje je prikupilo svako društvo koje učestvuje u vaučerskoj privatizaciji. Svih 13 društava je prikupilo više od milion vaučera i time ispunilo traženi uslov. Nakon toga **nije bilo više nikakve neizvjesnosti u pogledu postojanja PIF--a**. PIF je u skladu sa članom 48. stav 1. Zakona o privatizacionim investicionim fondovima i društvima za upravljanje privatizacionim fondovima, ulagao vaučere u preduzeća i time stekao akcije preduzeća.

Sve naprijed navedeno govori koliko je privatizacioni investicioni fond bio definisan formalno - zakonom i podzakonskim aktima i koliko je faktički postojao u momentu izdavanja *Obavještenja o izvršenoj privatizaciji*, odnosno *Liste akcionara*. Nemjerljivo više od Fonda za restituciju koji pak u *Obavještenju . . . * ima svoj naziv i kao takav se upisuje u sudski registar. Propis o Fondu za restituciju još nije donesen, niti se zna kada će biti. Prema tome Direkcijin razlog da je Fond za restituciju u vrijeme izdavanja Obavještenja *postojao više* od bilo kog privatizacionog investicionog fonda, jednostavno ne može izdržati pravnu analizu. Direkcija je trebala u dokumentima o sticanju akcija preduzeća navesti naziv fonda (a ne društva za upravljanje fondom), pa bi na osnovu takvog dokumenta u sudski registar kao vlasnici akcija preduzeća bili upisani PIF-ovi, a ne društva za upravljanje PIF-ovima. Uostalom, u *Potvrdi o rezultatima Vaučer ponude za lica i FOND*, koju je takođe izdavala Direkcija za privatizaciju, ima rubrika:

Ime/Naziv Fonda. Ovako formulisana rubrika je u skladu sa propisima, ali je i tu Direkcija upisala pogrešan podatak, pa su umjesto naziva fonda, upisivali naziv društva za upravljanje fondom.

Komisija za hartije od vrijednosti konstatujući naprijed navedeno, na sjednici održanoj 10.07.2002. godine, donijela je

Z A K L J U Č K E

1. Zbog svega navedenog, neophodno je Direkcija za privatizaciju izvrši ispravku Liste akcionara u dijelu koji se odnosi na naziv društva kao akcionara preduzeća. Lista akcionara mora biti ovjerena potpisom odgovornog lica iz Direkcije i pečatom. Takođe, treba stajati napomena da je Lista akcionara sastavni dio Obavještenja o izvršenoj privatizaciji. Ovako ispravljeni dokumenti trebaju biti dostavljeni preduzeću, društvima za upravljanje i registarskim sudovima.

2. Direkcija za privatizaciju mora objaviti rezultate vaučer ponude u *Službenom glasniku Republike Srpske*, jer je to obaveza po članu 27. Pravila vaučer ponude (*Službeni glasnik Republike Srpske * 33/98). To je takozvana **NULTA BAZA PODATAKA** koja mora postojati kao trajni dokument, a sve naknadne korekcije moraju biti u skladu sa propisima, uz priloženu dokumentaciju na osnovu koje su vršene korekcije.

3. Imajući u vidu da je uz prijavu za upis u sudski registar priložena Lista akcionara koja nije ovjerena potpisom odgovornog lica iz Direkcije za privatizaciju, treba ispitati mogućnost da registarski sud po službenoj dužnosti u skladu sa članom 60. stav 1. tačka 1. Zakona o upisu u sudski registar (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98) u obrascu broj 2. - briše upis društva za upravljanje kao vlasnika akcija zato što je izvršen bez podnošenja propisane (ovjerene) isprave, odnosno po članu 61. stav 1. zatraži od preduzeća da podnese propisanu ispravu.

4. Takođe, prema članu 62. Zakona o upisu u sudski registar, moguće je na osnovu posebne tužbe za utvrđenje tražiti da se upis u dijelu vlasništva na akcijama proglasi ništavim, zbog toga što su u ispravi na osnovu koje je izvršen upis društava kao vlasnika akcija (Obavještenje i Lista akcionara) navedeni neistiniti podaci.

Dostavljeno:

1. Komisiji za praćenje privatizacije NS RS
2. Ministru pravde RS
3. Ministru industrije i tehnologije RS
4. Direkciji za privatizaciju
5. Centralnom registru
6. Društvima za upravljanje PIF-ovima

Predsjednik
Komisije za hartije od vrijednosti
Branka Bodroža